

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือการศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยถึงเวลาปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557 : ก) และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องจัดให้ทันต่อสถานการณ์ของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งมีนโยบายที่พร้อมรับมือกับโลกในอนาคตและแนวคิดในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ให้ผู้เรียนมีความรู้ที่กว้างขวางและลึกในหลากหลายเรื่อง รวมทั้งมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถจำแนกแยกแยะข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการคิดที่ดี ทั้งคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลหรือมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีจิตแห่งความเคารพ มีจิตแห่งจริยธรรม เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและของโลก (จินดารัตน์ แก้วพิกุล, 2559 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50(4) บัญญัติว่า บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ และมาตรา 54 บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ซึ่งการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งมาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 บัญญัติว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 6)

นอกจากนี้ ความสำคัญของการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน นำคนไปพัฒนาสังคมและสร้างสรรค์สังคมเพื่อพัฒนาชาติ แต่ในทางการปฏิบัติปรากฏว่า การศึกษาไทยในปัจจุบันยังคงมีปัญหาอยู่ (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2551 : 2) จากรายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร (วิทยากร เชียงกูล, 2559 : 9) กล่าวว่าการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญมี 3 ด้าน ได้แก่ (1) การปฏิรูปครูและผู้บริหาร (2) การปฏิรูปหลักสูตร วิธีการสอน และวิธีวัดผล และ (3) การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการและเรื่องที่สำคัญ โดยการแก้ปัญหาใหญ่ คือ การปฏิรูป

ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความเป็นนักวิชาการและผู้นำเพิ่มขึ้น ปฏิรูปการพัฒนา การคัดเลือกและให้ผลตอบแทนผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ มีทักษะแบบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น สามารถแก้ปัญหา เรียนรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง มีความเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ ที่มีขีดความสามารถแข่งขันกับคนอื่น ๆ และประเทศต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น ปฏิรูปโรงเรียน 3 หมื่นกว่าแห่งทั่วประเทศให้มีคุณภาพสูงขึ้นใกล้เคียงกับโรงเรียนชั้นนำที่มีชื่อเสียง

โรงเรียนวัดราชโอรส แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนสหศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งโรงเรียนได้มีการกำหนดพันธกิจ ดังนี้ (1) พัฒนาคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนวัดราชโอรส (2) เสริมสร้างคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนวัดราชโอรส และ (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนวัดราชโอรสด้วยค่านิยมหลักของโรงเรียน

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามของโรงเรียนวัดราชโอรส ปรากฏผล ดังนี้ (1) ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีอยู่ในระดับระดับคุณภาพดีมาก (2) ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับระดับคุณภาพดีมาก (3) ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับระดับคุณภาพดีมาก (4) ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (5) ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อยู่ในระดับคุณภาพดี (6) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (7) ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (8) ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (9) ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (10) ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (11) ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และ (12) ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557 : 3)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2559 พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรสมิมีปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ได้แก่ (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังตารางที่

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6
โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ร้อยละของระดับผลการเรียน			ร้อยละของผล การทดสอบระดับชาติ ในระดับดี (สทศ.)
	ระดับ 3 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์ (0,ร,มส)	
1. ภาษาไทย	49.65	98.90	1.10	56.12
2. คณิตศาสตร์	44.41	97.32	2.68	31.91
3. วิทยาศาสตร์	39.97	97.65	2.35	35.87
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	49.69	97.72	2.28	47.97
5. สุขศึกษา และพลศึกษา	52.52	96.07	3.93	-
6. ศิลปะ	44.97	95.80	4.20	-
7. ภาษาต่างประเทศ	45.91	95.32	4.68	33.32
8. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	47.44	96.22	3.78	-
เฉลี่ยรวม	46.82	96.87	3.13	41.04
ระดับคุณภาพ	พอใช้	-	-	ปรับปรุง

หมายเหตุ : สทศ. หมายถึง สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ที่มา : โรงเรียนวัดราชโอรส, 2559 : 19

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) , 2557 : 20

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2559 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ (0, ร, มส.) เฉลี่ยรวมร้อยละ 3.13 มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไป เฉลี่ยรวมร้อยละ 46.82 ซึ่งอยู่ในคุณภาพระดับพอใช้ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ. : องค์การมหาชน) พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรสมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ในระดับดี (ชั้น ม.3 และ ม.6) เฉลี่ยรวมร้อยละ 41.04 ซึ่งอยู่ในคุณภาพระดับปรับปรุง

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์
โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2559

คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์	ร้อยละ
1. แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	19.05
2. การใช้บริการห้องสมุดมีน้อยเกินไป	17.00
3. สูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียน	3.00
4. ไม่รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน	21.87
5. ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร	20.09
6. ทะเลาะวิวาท (ภายในและภายนอกโรงเรียน)	1.87
7. ทิ้งขยะไม่เป็นที่ และปริมาณขยะมีจำนวนมาก	25.89
8. มาสายเป็นประจำ	8.39
9. พุดจาไม่สุภาพกับเพื่อน	18.98

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์	ร้อยละ
10. ลอกการบ้านเพื่อนเป็นประจำ	24.76
11. ไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร	18.96
12. ไม่ประหยัดและออมเท่าที่ควร พุ่มเพื่อยในการบริโภค	5.69
13. ชู้สาว (ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน)	5.98
14. ความมุ่งมั่นในการทำงานน้อยเกินไป	24.46
15. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยและสุขภาพตนเอง	24.00
16. หนีเรียน/ไม่ใฝ่เรียนรู้	22.00
17. แสดงสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร	15.00
18. ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน	27.00
19. ทักษะการทำงานยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร	24.50
20. รับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ	25.00
21. น้ำหนักไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (อ้วน/ผอม)	14.00
เฉลี่ย	17.50

ที่มา : โรงเรียนวัดราชโอรส, 2559 : 25-26

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2559 มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เฉลี่ยร้อยละ 17.50

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดแนวความคิดว่าการศึกษจะต้องมาพร้อมกับคุณภาพของการศึกษามีใช้เพียงแต่มีมากในเชิงปริมาณของนักเรียนที่ได้รับการศึกษาเท่านั้น การสร้างคุณภาพเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก ต้องทำด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่เพียงวิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อให้เกิดคุณภาพขึ้นมา การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพ นอกจากนั้นยังมีองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การบริหารจัดการสถานศึกษาประสบความสำเร็จอีกประการหนึ่ง สำหรับการบริหารสถานศึกษาที่ดีจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุด จะต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อนไปภายใต้สภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและข้อจำกัดในด้านต่างๆ โดยต้องมีการบริหารจัดการในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ ความเป็นนิติบุคคล ตลอดจนการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และองค์ประกอบหรือปัจจัยที่จะส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นกลจักรสำคัญที่ทำให้เกิดคุณภาพ โดยเฉพาะผู้เรียนอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติในอนาคต (วิเชียร เย็นกาย กมล สุดประเสริฐ และจักรพรรดิ วัฒนา, 2554 : 19-20)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จึงตระหนักดีว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นเบื้องต้นจึงให้ความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดราชโอรสและพัฒนาการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ RAJAOROS เพื่อให้การบริหารโรงเรียนวัดราชโอรส ในครั้งนี้จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ผลการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS เป็นอย่างไร
3. ผลเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS เป็นอย่างไร
4. คุณภาพผู้เรียนหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS เป็นอย่างไร
5. ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาผลการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS
4. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS

สมมติฐานของการวิจัย

1. โรงเรียนวัดราชโอรสมีรูปแบบองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. ผลการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS มีพัฒนาการสูงขึ้น
3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2561 สูงกว่าปีการศึกษา 2560
4. คุณภาพผู้เรียนหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ที่เป็นข้อเท็จจริง โดยภาพรวมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา
5. นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาหลังการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ RAJAOROS มากขึ้นก่อนการพัฒนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ในองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (R : Resource Management of Education) (2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร (A : Administrator's

Qualification) (3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (J : Joint Management) (4) ด้านการวางแผนปฏิบัติการ (A : Action Planning) (5) ด้านการวิเคราะห์และประเมินผลองค์กร (O : Organization Analysis and Assessment) (6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (R : Relations Establishment with Community) (7) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร (O : Outgoing Internal Supervision) และ (8) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (S : Strategic Planning)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จำนวน 7 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดราชโอรส จำนวน 13 คน (ไม่รวมผู้อำนวยการสถานศึกษาและตัวแทนครู) และครู (ไม่รวมผู้อำนวยการสถานศึกษา) โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 จำนวน 121 คน และปีการศึกษา 2561 จำนวน 123 คน รวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,590 คน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,706 คน และปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,759 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ในองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (R : Resource Management of Education) (2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร (A : Administrator 's Qualification) (3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (J : Joint Management) (4) ด้านการวางแผนปฏิบัติการ (A : Action Planning) (5) ด้านการวิเคราะห์และประเมินผลองค์กร (O : Organization Analysis and Assessment) (6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (R : Relations Establishment with Community) (7) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร (O : Outgoing Internal Supervision) และ (8) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (S : Strategic Planning)

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาการพัฒนาการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ในปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 และศึกษาการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS ในปีการศึกษา 2560 (16 พฤษภาคม 2560 – 15 พฤษภาคม 2561) ปีการศึกษา 2561 (16 พฤษภาคม 2561 – 15 พฤษภาคม 2562) และปีการศึกษา 2562 (16 พฤษภาคม 2562 – 15 พฤษภาคม 2563)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดอำนาจหน้าที่ แนวทางและรายละเอียดของการปฏิบัติ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาโดยผู้บริหาร ครู และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามภารกิจและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ในกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร (3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (4) ด้านการวางแผนปฏิบัติการ (5) ด้านการวิเคราะห์และประเมินผลองค์กร (6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (7) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร และ (8) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (R : Resource Management of Education) หมายถึง การจัดการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณเพื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการศึกษา

2.2 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร (A : Administrator 's Qualification) หมายถึง คุณลักษณะทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ และคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ

2.3 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (J : Joint Management) หมายถึง การบริหารโดยการใช้แรงจูงใจให้กับบุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบเพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด

2.4 ด้านการวางแผนปฏิบัติการ (A : Action Planning) หมายถึง การดำเนินการวางแผนงาน/โครงการไปสู่กิจกรรมในเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยควบคุมให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถดำเนินการปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ช่วยในการตัดสินใจว่าจะทำอะไร เมื่อไหร่ ลดความเสี่ยงและควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2.5 ด้านการวิเคราะห์และประเมินผลองค์กร (O : Organization Analysis and Assessment) หมายถึง การวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน จุดด้อยหรือสิ่งที่จะอาจจะเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานในอนาคต

2.6 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (R : Relations Establishment with Community) หมายถึง การดำเนินการบริหารงานติดต่อด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชน สร้างความเข้าใจระหว่างชุมชน ผู้บริหาร คณะครู และสร้างความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน

2.7 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร (O : Outgoing Internal Supervision) หมายถึง กระบวนการแนะนำช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความมีน้ำใจและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามต่อกัน โดยการนำเอาหลักความเป็นกัลยาณมิตรของพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศภายใน

2.8 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (S : Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการบรรลุ กำหนดแนวทางการบรรลุ และกำหนดพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ

3. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรของนักเรียน

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือทัศนคติของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนวัดราชโอรสเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบ RAJAOROS

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ได้รับแต่งตั้ง มอบหมาย บทบาท ภาระหน้าที่ต่าง ๆ จาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้รับผิดชอบการบริหารงาน วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นไปตาม ระเบียบ กฎหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

6. ครู หมายถึง ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนโรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 – ปีการศึกษา 2562

7. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 – ปีการศึกษา 2562

8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 – ปีการศึกษา 2562

9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดราชโอรส ปีการศึกษา 2560 – ปีการศึกษา 2562 ยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษา และตัวแทนครู

10. โรงเรียนวัดราชโอรส หมายถึง สถานศึกษาที่มีชื่อว่า โรงเรียนวัดราชโอรส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารโรงเรียนทำให้คุณภาพของนักเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับครูในการกำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น มีกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น